Úřad vlády České republiky

SEKCE PRO LIDSKÁ PRÁVA

Metodika k zabezpečení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti

Obsah

1. Cíle metodiky 3
2. Právní vymezení agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti 3
2.1 Obce s rozšířenou působností 3
2.2 Kraje 5
2.3 Související legislativa 5
3. Systémové a koncepční vymezení agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti .. 5
3.1 Přehled souvisejících strategických a koncepčních dokumentů 8
3.2 Systémové schéma a vymezení metodického vedení 8
3.3 Sledované indikátory v rámci metodického vedení 10
3.3.1 Krajský koordinátor 10
3.3.2 Romský poradce 10
4. Pracovní náplň romského poradce, zařazení v rámci úřadu a hodnocení 11
4.1 Doporučená pracovní náplň 11
4.2 Doporučené zařazení do organizační struktury 12
4.3 Doporučený rozsah pracovního úvazku 13
5. Dokumentace 13

1. Cíle metodiky

Metodika je vydávána Sekcí pro lidská práva Úřadu vlády ČR v souvislosti s plněním strategických cílů Strategie romské integrace do roku 2020[1].

Metodika představuje nástroj podpory jak pro koordinátory pro romské záležitosti, tak i romské poradce, resp. pracovníky pověřené výkonem agendy na obcích (dále jen „romský poradce“). V dokumentu jsou navrhovány metodické postupy a kroky nejen pro krajské koordinátory pro romské záležitosti ve vztahu k romským poradcům, ale rovněž pro romské poradce ve vztahu k obcím nižšího stupně ve správním obvodu obce s rozšířenou působností a dalším spolupracujícím organizacím a partnerům.

Cílem tohoto metodického dokumentu je sjednotit výkon agendy romské integrace ve správních obvodech všech krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. V případě kontinuálního plnění doporučených úkolů a realizace uvedených aktivit lze předpokládat zlepšení kvality života příslušníků romské menšiny na území České republiky.

Metodika byla v písemné informaci představena na jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny[2] dne 1. listopadu 2016.

2. Právní vymezení agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti

2.1 Obce s rozšířenou působností

Pozice romského poradce (výkon agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti) byla zřízena na okresních úřadech v souladu s usnesením vlády ze dne 29. října 1997 č. 686. Po zrušení okresních úřadů přešla agenda romských poradců do gesce obcí s rozšířenou působností ve formě přenesené působnosti a to zákonem č. 320/2002 Sb.[3], o změně zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, a zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

Pozice romského poradce vznikla jako účinný nástroj vlády při realizaci procesu integrace Romů v území. Institucionální zabezpečení agendy prostřednictvím romského poradce významně napomáhalo předcházet situacím, jež mohly vyústit v propad značné části Romů do stavu sociální exkluze. Romský poradce měl rovněž působit jako mediátor mezi romskou menšinou a většinovým obyvatelstvem.

Ustanovení § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, ukládá ***obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plnit úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti***. Tato činnost je dle ustanovení §13a výše uvedeného zákona ***výkonem přenesené působnosti***.

---

[1] Strategie romské integrace do roku 2020, která byla přijata vládou České republiky usnesením č. 127 ze dne 23. února 2015, obsahuje strukturální strategický cíl č. 11, jímž je Podpora integrace Romů na krajské a místní úrovni, boj proti sociálnímu vyloučení.

[2] Rada vlády pro záležitosti romské menšiny je stálým poradním a iniciačním orgánem vlády v oblasti romské integrace.

[3] Všechny právní předpisy jsou uvedeny ve znění pozdějších předpisů.

Správní obvod obce s rozšířenou působností je vymezen vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Romský poradce, by měl také svou činností napomáhat obcím v naplňování ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích: „*Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku*."

Dle § 31 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, **orgány hlavního města Prahy vykonávají přenesenou působnost, která je zvláštním zákonem svěřena orgánům obcí, orgánům obcí s pověřeným obecným úřadem a orgánům obcí s rozšířenou působností**, není-li dále stanoveno jinak. Dále dle ustanovení § 32 odst. 1 a 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ***orgány městské části vykonávají přenesenou působnost městské části v rozsahu stanoveném zákonem a v mezích zákona Statutem hlavního města Prahy.*** *Orgánům městských částí lze v mezích zákona svěřit Statutem přenesenou působnost, která je zvláštním zákonem svěřena orgánům obcí, orgánům obcí s pověřeným obecním úřadem nebo orgánům obcí s rozšířenou působností, není-li dále stanoveno jinak. Dle* § 32 odst. 4 tohoto zákona je ***městská část povinna zajistit výkon přenesené působnosti a obdrží z rozpočtu hlavního města Prahy příspěvek na výkon přenesené působnosti***.

Obce jsou povinny se při výkonu přenesené působnosti řídit dle ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích:

- *zákony a jinými právními předpisy, usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů;*
- *tato usnesení a tyto směrnice nemohou orgánům obcí ukládat povinnosti, pokud nejsou zároveň stanoveny zákonem;*
- *podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;*
- *opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle tohoto zákona.*

Totožná povinnost je uložena také orgánům hlavního města Prahy a orgánům městských částí ustanovením § 31 odst. 3 a § 32 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Pozice romského poradce (výkon agendy integrace příslušníků romské menšiny do společnosti) v prostoru veřejné správy je také ukotvena v nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, konkrétně v části 2.10.19 referent sociálních věcí, platová třída 9, bod 7 a také v platové třídě 10, bod 9 (ve vztahu k činnosti koordinátora romských poradců): „**Zajišťování komunikace a dalších vztahů romských komunit na území regionu s orgány správy, samosprávy a jinými orgány a organizacemi včetně návrhů příslušných opatření směřujících ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb měst a obcí, provádění potřebné poradenské a konzultační činnosti k romské problematice, řešení zásadních problémů romských komunit v oblasti občanského soužití, zaměstnanosti, vzdělání, sociální a dalších (romský poradce).**"

2.2 Kraje

Agenda integrace příslušníků romské komunity do společnosti je uložena krajskému úřadu jako výkon přenesené působnosti ustanovením § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve vazbě na § 6 odst. 7 a § 13a zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

- ***Krajský úřad vykonává přenesenou působnost s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě nebo zvláštnímu orgánu.***
- ***Krajský úřad… zřizuje funkci koordinátora pro romské záležitosti.***
- ***Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.***

Koordinační a metodická činnost koordinátorů romských poradců (koordinátorů pro romské záležitosti) je uvedena v nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě v části 2.10.19, platová třída 10, bod 9:

„Koordinace a metodické usměrňování činností romských poradců a zpracovávání koncepce problematiky etnických menšin při vyšších územně samosprávných celcích včetně navrhování příslušných opatření zejména v oblasti zaměstnanosti, dopravy, bydlení, péče o zdraví, školství, sociálního zabezpečení, společenského a kulturního života orgánům kraje, vládě nebo ústředním správním úřadům (koordinátor romských poradců)“.

Dle ustanovení § 31 zákona odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, orgány hlavního města Prahy vykonávají přenesenou působnost, která je zvláštním zákonem svěřena orgánům kraje.

2.3 Související legislativa

- Doporučení Rady ze dne 9. prosince 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech, Úř. věst. C 378, 24.12.2013[4]
- Směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ
- Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin
- Evropská charta regionálních či menšinových jazyků
- Listina základních práv EU
- Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

Nařízení vlády č. 92/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity

3. Systémové a koncepční vymezení agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti

Situace romské menšiny patří k nejnaléhavějším problémům společenského vývoje po roce 1989. Od přijetí tzv. Bratinkovy zprávy o situaci romské komunity v ČR vládou 29. října 1997

[4] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:378:0001:0007:CS:PDF

usiluje vláda o zlepšení situace Romů prostřednictvím cílených koncepcí. Strategie romské integrace do roku 2020 reaguje rovněž na Doporučení Rady EU o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech ze dne 9. prosince 2013.

Strategie romské integrace do roku 2020 byla přijata vládou České republiky usnesením č. 127 ze dne 23. února 2015. Účelem strategie je vytvořit rámec pro opatření, která povedou do roku 2020 ke zvrácení negativních trendů ve vývoji situace značné části Romů v ČR v oblastech vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, zdravotní a sociální. Opatření dále nastartují a urychlí pozitivní změny, které povedou k postupnému odstranění neodůvodněných a nepřijatelných rozdílů mezi situací značné části Romů a většinové části populace. Cílem je rovněž zajistit účinnou ochranu Romů před diskriminací, bezpečné soužití a povzbudit rozvoj romské kultury, jazyka a participaci na úrovni EU a současně na mezinárodní iniciativy, zejména v rámci Rady Evropy, v návaznosti na iniciativu Dekáda romské inkluze a na doporučení kontrolních mechanismů OSN.

Naplňování Strategie romské integrace do roku 2020 je v souvislosti s působností romského poradce a krajského koordinátora pro romské záležitosti spatřováno zejména v naplňování níže uvedených doporučení ve vyjmenovaných oblastech.

5. Snížení rozdílů ve vzdělání mezi většinovou společností a Romy prostřednictvím zajištění rovného přístupu Romů ke kvalitnímu vzdělávání Romů na všech úrovních:

5.1. Specifický cíl: Zvýšení přístupu romských dětí ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči
Zajistit dostupnou infrastrukturu pro předškolní vzdělávání dětí v mateřských školách, tak aby nedocházelo k segregaci romských dětí a zvyšovat informovanost krajů a obcí o možnostech podpory pro zvýšení kapacit předškolních zařízení; do programů pro zvyšování kapacit mateřských škol zahrnout infrastrukturu pro přípravné vzdělávání pro romské rodiče, nebo jinak znevýhodněné rodiče.

5.4. Specifický cíl: Odstraňování segregace romských dětí ve vzdělávání na všech úrovních
Zamezovat vzniku tzv. segregovaných škol a postupně transformovat tzv. romské školy ve školy inkluzivní.

6. Zvýšení zaměstnanosti a ekonomických aktivit Romů:

6.1. Specifický cíl: Zajištění rovného a účinného přístupu k veřejným službám zaměstnanosti, k nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti a k individuálnímu poradenství, přizpůsobenému potřebám romských klientů
Napomáhat osobám ohroženým rasovou diskriminací a příslušníkům etnických menšin v překonávání specifických bariér a překážek na trhu práce, včetně specificky zaměřené podpory tohoto cíle z OP Zaměstnanost za účelem získání práce.

6.3. Specifický cíl: Podpora osob samostatně výdělečně činných a podnikání
Podporovat mimo jiné rozvoj sociálního podnikání se zaměřením na chudé oblasti, například tam, kde žije vyšší počet příslušníků romské menšiny.

Při zadávání veřejných zakázek uplatňovat, tam kde to je možné a účelné, podporu sociálního podnikání.

7. Zajištění rovného přístupu Romů k důstojnému bydlení:

7.2. Specifický cíl: Systematické odstraňování využití podstandardního bydlení, zejména ubytoven, pro účely trvalého bydlení

Zajistit, aby krizová pomoc a azylové domy pro rodiny s dětmi, které jsou ohroženy bezdomovectvím, respektovala princip nerozdělování rodin.

Zajistit, aby při všech plánovaných intervencích v oblasti bydlení bylo přijímané opatření (program, projekt, podpora) předem vyhodnoceno z hlediska možných segregačních a desegregačních dopadů ve vztahu k Romům a dalším menšinám v daném území či lokalitě.

8. Zajištění rovného přístupu Romů k sociálním službám a ke zdravotní péči:

8.1. Specifický cíl: Zlepšení přístupu Romů k sociálním službám
Při vytváření strategických dokumentů pro poskytování sociálních služeb na všech úrovních řízení zohledňovat situaci Romů, zejména těch, kteří žijí v tzv. sociálně vyloučených lokalitách, a monitorovat efektivními a dostupnými metodami podíl Romů, kteří byli začleněni do prováděných opatření.

Zvyšovat a zachovat dostupnost sociálních služeb na celém území státu, především s ohledem na existenci chudých oblastí a tzv. sociálně vyloučených lokalit s vyšším zastoupením romských obyvatel.

Při realizaci komplexních programů rozvoje sociálních služeb v tzv. sociálně vyloučených lokalitách dbát na to, aby mezi příjemci pomoci byli přiměřeně zastoupeni příslušníci romské menšiny, a to i s ohledem na cíl zmenšovat rozdíly mezi většinovou populací a romskou menšinou a monitorovat dopad programů rozvoje sociálních služeb v tzv. sociálně vyloučených lokalitách na Romy.

8.2. Specifický cíl: Podpora sociálních a dalších služeb, zejména zdravotních, odpovídajících potřebám klientů (terénní práce v romských lokalitách, komunitní práce, nízkoprahové služby)
Cíleně podporovat poskytování sociálních a dalších služeb, které budou odpovídat potřebám klientů, včetně možných zvláštních potřeb některých skupin Romů, informování dalších subjektů o specifikách potřeb těchto klientů, kde je objektivně zjištěna (terénní práce v romských lokalitách, komunitní práce, nízkoprahové služby); přenést důraz z upravování sociálních služeb „na míru“ k navýšení kapacit a financí pro poskytování sociálních služeb s důrazem na podporu komunitní práce.

Realizovat nadále programy Podpora terénní práce a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce a zajistit jim odpovídající finanční podporu.

Podporovat programy prevence drogové závislosti a zapojit, kde je to místně možné a vhodné, do této činnosti příslušníky romské menšiny a romských organizací.

9. Zajištění rovného zacházení s Romy a jejich ochrany před diskriminací:

9.1. Specifický cíl: Soulad právních předpisů a jejich provádění se zákazem diskriminace
Monitorování legislativních i nelegislativních aktivit územně samosprávných celků z hlediska dodržování zákazu diskriminace při výkonu samostatné i přenesené působnosti.

9.3. Specifický cíl: Tolerantní společnost respektující svou diversitu a umožňující rozvoj všem svým složkám
Veřejné kampaně proti nenávisti a na podporu snášenlivosti a tolerance.

Spolupráce s médii na vytváření tolerantní společnosti respektující rovná práva všech.

3.1 Přehled souvisejících strategických a koncepčních dokumentů

- Strategie romské integrace do roku 2020
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016-2020
- Strategie sociálního začleňování 2014-2020
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020
- Koncepce boje proti extremismu
- Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015-2025
- Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020

3.2 Systémové schéma a vymezení metodického vedení

Na celostátní úrovni je zabezpečováno metodické vedení prostřednictvím Pracovní skupiny krajských koordinátorů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Úřadem vlády ČR, resp. Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Metodické vedení se soustřeďuje na podporu krajských romských koordinátorů a koordinátorek pracujících na krajských úřadech a magistrátu hlavního města Prahy.

Krajští koordinátoři pro romské záležitosti (dále jen „koordinátoři“) v souladu s platnými právními předpisy zabezpečují koordinaci výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti v rámci kraje a poskytují mj. metodickou podporu romským poradcům a poradkyním při výkonu jejich agendy. Za tímto účelem koordinátoři mj. zejména[5]:

- vedou nezbytnou dokumentaci spojenou s metodickým vedením, která obsahuje záznamy o jednání, zprávy z místního šetření, zprávy či zápisy ze seminářů, relevantní korespondenci;
- pořádají pravidelné porady (nejméně 4x za rok) s romskými poradci a poradkyněmi, relevantními zástupci nevládních neziskových organizací a zástupci dalších institucí zejména Policie ČR, městské policie, Úřadu práce ČR …;
- pravidelně se účastní jednání relevantních pracovních skupin Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, porad pořádaných Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a případně na půdě ústředních orgánů státní správy dalších jednání tematicky souvisejících s výkonem agendy;
- pořádá školení a semináře pro romské poradce a příp. i terénní pracovníky obcí a nevládních neziskových organizací pracujících s Romy;
- poskytuje odborné konzultace dle aktuální potřeby;
- navštěvuje v rámci metodické činnosti pracoviště romských poradců a v případě pověření ředitelem krajského úřadu kontroluje výkon přenesené působnosti ve vztahu k dodržování § 6 odst. 8 menšinového zákona;
- předává relevantní informace získané zejména od ústředních orgánů státní správy, které jsou nezbytně nutné ke kompetentnímu výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností;
- facilituje výměnu zkušeností a vzájemnou pomoc mezi jednotlivými subjekty, využívá příkladů dobré praxe a kasuistiky;

[5] V tomto kontextu mohou být také inspirací některá doporučení uvedená v Metodické příručce k výkonu přenesené působnosti v oblasti prosazování práv příslušníků romské komunity a integrace romské komunity do společnosti v kap. 4 a části II.

- seznamuje účastníky s novými právními předpisy a dalšími aktuálními informacemi, zejména o činnosti krajské samosprávy v oblasti integrace romské komunity a jejího možného vlivu na situaci v obcích na území kraje;
- zprostředkovává nabídku vzdělávání;

Hlavní pracovní náplní romských poradců a poradkyň vykonávajících agendu integrace příslušníků romské komunity do společnosti v příslušném správním obvodu obce s rozšířenou působností je podporovat, harmonizovat a iniciovat v rámci správního obvodu obce integraci příslušníků romské komunity do společnosti, dále:

- spolupracovat s pověřenými obecními úřady a obecními úřady, nevládními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi jako jsou školy, mateřské školky, městská policie, Policie ČR, Probační a mediační služba ČR, Úřad práce atd.;
- realizovat pravidelná koordinační setkání (seminář různého typu, porada, konference, neformální jednání) se všemi zainteresovanými organizacemi, institucemi (viz bod výše) a terénními pracovníky (nejméně 4x za rok);
- účastnit se porad koordinátora, jednání pořádaných Radou vlády pro záležitosti romské menšiny nebo Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a případně dalších jednání tematicky souvisejících s výkonem agendy;
- předává relevantní informace získané od orgánů veřejné správy;
- poskytuje odborné konzultace dle aktuální potřeby;
- organizuje školení a semináře pro odborníky pracující s Romy na obcích i v nevládních neziskových organizacích, zejména pro terénní pracovníky obcí a nevládních neziskových organizací pracujících s Romy ve správním obvodu obce.

Jak na úrovni celostátní, tak na úrovni regionální i lokální je důležité dbát na to, aby metodické vedení mělo komplexní charakter, tj. vytvářelo prostor pro vzájemné předávání informací a posilování vzájemné spolupráce, neformální podobu dalšího vzdělávání (nové právní předpisy, inovované metody a přístupy atd.), harmonizace přístupů k výkonu agendy a vzájemné spolupráci.

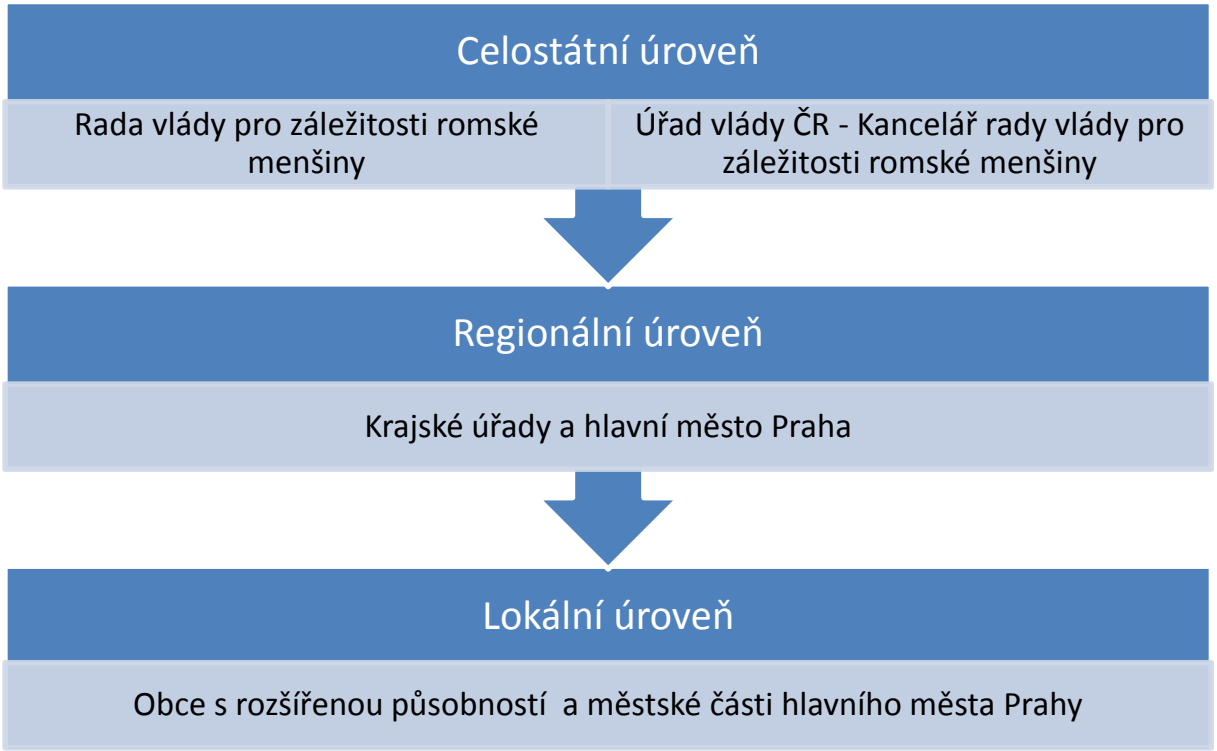

3.3 Sledované indikátory v rámci metodického vedení

3.3.1 Krajský koordinátor

Hodnocení výkonu agendy integrace příslušníků romské menšiny do společnosti ze strany krajského koordinátora v rámci metodického vedení romských poradců je prováděno jednou ročně na základě níže uvedených indikátorů. Tyto indikátory jsou v průběhu roku sledovány koordinátorem a na základě jejich vyhodnocení koordinátor plánuje nastavení a využití vhodných nástrojů metodického vedení s cílem rozvíjet potřeby romských poradců tak, aby výkon agendy na úrovni obce s rozšířenou působností byl co nejkvalitnější a nejúčinnější.

- existence pozice romského poradce na úrovni obecního úřadu obce s rozšířenou působností a výše jeho úvazku, pracovní náplň a organizační zařazení;
- ukotvení funkce romského poradce ve vnitřních předpisech obecních úřadů, v metodických pokynech, ve strategických dokumentech obcí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;
- role romského poradce při navrhování koncepčního řešení situace romské menšiny, při tvorbě strategických dokumentů obcí (např. způsob zapojení romského poradce do tvorby, implementace a vyhodnocení střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb obce/kraje, lokální strategie sociálního začleňování či jiných plánů regionálního rozvoje);
- participace romského poradce na jiných platformách na úrovni obcí, jejichž činnost má dopady na romskou menšinu ve správním obvodu obce rozšířenou působností (např. zapojení do rady, výborů či komisí obcí, tematicky zaměřených pracovních skupin);
- orientace romského poradce a klíčových pracovníků obecního úřadu v oblasti politiky romské integrace (institucionální zabezpečení romské integrace v České republice, povědomí o Strategii romské integrace do roku 2020 a o dalších strategických dokumentech vedoucích ke zlepšení situace Romů a míry jejich naplňování);
- orientace romského poradce v terénu – znalost lokalit, v nichž Romové žijí; vývoje jejich situace a potřeb;
- schopnost zhodnotit příležitosti ke zlepšení a rizika ohrožující situaci romské menšiny i uplatňování integračních opatření ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;
- kvalita spolupráce romského poradce s terénními pracovníky obce a nevládních neziskových organizací a činnosti, které v rámci jejich metodické podpory vyvíjí;
- kvalita spolupráce, návaznost činnosti romského poradce na činnost krajského koordinátora pro romské záležitosti;
- míra provázanosti postupů uplatněných obcemi, dalšími veřejnými institucemi (např. školami, policií, zdravotnickými zařízeními) a NNO ve vztahu k Romům, role romského poradce v komunikaci mezi těmito subjekty.

3.3.2 Romský poradce

Hodnocení výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity do společnosti ze strany romského poradce v rámci metodického vedení je prováděno jednou ročně na základě níže uvedených indikátorů. Tyto indikátory jsou v průběhu roku sledovány romským poradcem a na základě jejich vyhodnocení romský poradce plánuje nastavení a využití vhodných nástrojů metodického vedení s cílem rozvíjet potřeby obcí a dalších odborníků či nevládních neziskových organizací působících ve správním obvodu obce tak, aby výkon agendy ve správním obvodu byl co nejkvalitnější a nejúčinnější.

- existence pracovníků na úrovni obecních úřadů zabývajících se integrací příslušníků romské komunity do společnosti;

- podpora a spolupráce s pracovníky škol, nevládních neziskových organizací a dalších organizací zabývajících se integrací příslušníků romské komunity do společnosti;
- aktivní účast Romů, odborníků a pracovníků veřejných institucí a dalších organizací při navrhování koncepčního řešení situace romské menšiny, při tvorbě strategických dokumentů obcí (např. způsob zapojení do tvorby, implementace a vyhodnocení střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb obce/kraje, lokální strategie sociálního začleňování či jiných plánů regionálního rozvoje);
- participace Romů, dalších odborníků a pracovníků veřejných institucí a dalších organizací na jiných platformách na úrovni obcí, jejichž činnost má dopady na romskou menšinu v obcích ve správním obvodu obce rozšířenou působností (např. zapojení do výborů či komisí obcí, tematicky zaměřených pracovních skupin);
- naplňování Strategie romské integrace do roku 2020 a dalších strategických dokumentů vedoucích ke zlepšení situace Romů a míry jejich naplňování;
- kvalita spolupráce Romů, dalších odborníků a pracovníků veřejných institucí a dalších organizací;
- míra provázanosti postupů uplatněných obcemi ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, dalšími veřejnými institucemi (např. školami, policií, zdravotnickými zařízeními) a NNO ve vztahu k Romům.

4. Pracovní náplň romského poradce, zařazení v rámci úřadu a hodnocení

4.1 Doporučená pracovní náplň[6]

Pracovní náplň romského poradce určuje tajemník obecního úřadu obce s rozšířenou působností s přihlédnutím k situaci Romů a místním podmínkám, a to ve spolupráci s příslušným krajským koordinátorem pro romské záležitosti. Níže jsou uvedeny okruhy, které by měly být do pracovní náplně romského poradce/poradkyně zahrnuty. Tímto doporučením nejsou dotčena jiná doporučení obsažená v tomto metodickém pokynu.

1) sledování vývoje situace romské menšiny, vyhledávání zdrojů podpory a mapování rizik ohrožujících životní situaci Romů, vypracování zpráv ze šetření a podkladů o stavu romské menšiny dle aktuální potřeby obecních úřadů ve spádové oblasti obce s rozšířenou působností a příslušného krajského úřadu;

2) analytická činnost zaměřená na zjištění příčin problémů a jejich dopadů na situaci romské menšiny, identifikace potřeb této skupiny za účelem tvorby koncepčního řešení situace romské menšiny, hodnocení dopadů politiky romské integrace a dílčích integračních projektů na situaci Romů, tvorba analytických zpráv pro účely vedení obcí a příslušných odborů obecních úřadů ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;

3) iniciování vzniku opatření k řešení aktuálních problémů Romů a podpora realizace integračních projektů; návrhy na koncepční řešení situace romské menšiny v rámci střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb a plánování strategického rozvoje regionu, účast v odborných komisích obcí a na dalších platformách, jejichž činnost směřuje k naplnění potřeb Romů ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;

[6] Do určité míry je činnost romského poradce také rámována Katalogem prací ve veřejných službách a správě č. 222/2012 Sb., 2. 10. 19 referent sociálních věcí, platová třída 9, bod 7: *Zajišťování komunikace a dalších vztahů romských komunit na území regionu s orgány správy, samosprávy a jinými orgány a organizacemi včetně návrhů příslušných opatření směřujících ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb měst a obcí, provádění potřebné poradenské a konzultační činnosti k romské problematice, řešení zásadních problémů romských komunit v oblasti občanského soužití, zaměstnanosti, vzdělání, sociální a dalších (romský poradce)*.

4) přímý kontakt s představiteli romské menšiny a zprostředkování komunikace mezi nimi a veřejnými institucemi, podpora aktivní participace Romů na řešení záležitostí, které se jich týkají, osvěta a realizace preventivních aktivit k zabránění vzniku a šíření problémů, které Romy bezprostředně ohrožují ve spádové oblasti obce s rozšířenou působností;

5) aktivní depistáž romských domácností ohrožených sociálním vyloučením, spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dětí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;

6) koordinace postupů uplatněných obecními úřady, dalšími veřejnými institucemi a NNO při řešení záležitostí Romů; realizace případových konferencí a iniciování dialogu mezi těmito subjekty a zástupci romské menšiny při hledání optimálního řešení těch problémů jednotlivců a skupin, které přesahují možnosti jedné služby; podpora vzniku koordinačních dohod mezi spolupracujícími subjekty na poli romské integrace, podpora síťování sociálních služeb ve spádové oblasti obce s rozšířenou působností a tvorba databáze spolupracujících institucí;

7) metodické vedení terénních pracovníků působících při obecních úřadech ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, zjišťování a podpora naplňování jejich vzdělávacích potřeb; účast na tvorbě metodických pokynů pro pracovníky jiných odborů zapojených do řešení romských záležitostí a podpora jejich vzdělávání v oblasti romské integrace;

8) informační činnost směrem k veřejnosti, zvyšování jejího povědomí o romské menšině, o směřování politiky romské integrace a medializace těchto témat; podpora přátelského prostředí ve vztahu k Romům; zapojení do řešení konfliktů a smírčího vyjednávání mezi romskou menšinou a ostatními obyvateli ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;

9) zapojení do dotační politiky zaměřené na podporu projektů romské integrace (zda se romský poradce metodicky podílí na přípravě projektových žádostí obcí nižšího typu, zda dochází k informování zájemců o dotační podporu o aktuálních výzvách vedoucích k naplnění potřeb Romů a zprostředkování projektového poradenství);

10) evidence vlastní činnosti; dohled nad evidencí terénní práce, kterou zajišťují obce ve spádové oblasti obce s rozšířenou působností.

4.2 Doporučené zařazení do organizační struktury

S ohledem na dosavadní praxi považujeme za vhodné zařazení romského poradce do kmenové organizační struktury obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Toto organizační zařazení by umožňovalo při výkonu agendy uplatňovat mezioborový a multidisciplinární přístup, příp. i rychlé intervence či realizaci rozsáhlejších lokálních systémových změn.

Konkrétně je doporučeno zařazení romského poradce do jednoho z níže uvedených útvarů úřadu:

- kanceláře starosty/primátora statutárního města;
- útvaru tajemníka obecního úřadu/ředitele magistrátu;
- kanceláře náměstka primátora pro sociální věci;
- odboru sociálních věcí.

4.3 Doporučený rozsah pracovního úvazku

Při stanovení rozsahu pracovního úvazku na agendu romských záležitostí je nezbytné uvážit několik faktorů, které ovlivňují požadavky na vytížení romského poradce. Doporučujeme, aby výše úvazku byla určena s ohledem na:

- počet Romů ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, při stanovení tohoto počtu je nezbytné pracovat se dvěma zdroji dat, tím prvním jsou aktuální výsledky sčítání lidu a tím druhým jsou kvalifikované odhady o počtu Romů ze strany odborníků, samotného romského poradce nebo krajského koordinátora pro romské záležitosti na základě místní znalosti;
- charakter životní situace Romů a jejich potřeby;
- podíl sociálně vyloučených romských domácností na celkovém počtu Romů žijících ve správním obvodu obce s rozšířenou působností;
- dostupné zdroje podpory při řešení záležitostí Romů (např. do jaké míry je ve správním obvodu obce s rozšířenou působností rozvinutá síť sociálních služeb či občanská vybavenost lokalit);
- rizika ohrožující situaci Romů, např. postoj místních obyvatel k Romům;
- výše úvazku by měla být určena ve spolupráci s příslušným krajským koordinátorem.

K posouzení všech těchto kritérií obecní úřad obce s rozšířenou působností shromáždí nezbytné podklady a jejich vyhodnocení provede formou písemného záznamu.

S ohledem na skutečnost, že v mnoha případech dochází k určité dynamice v romských komunitách a zejména v sociálně vyloučených lokalitách, doporučujeme alespoň jednou ročně provést aktualizaci počtu Romů ve správním obvodu obce.

5. Dokumentace

Romský poradce/poradkyně je povinen/na vést dokumentaci výkonu agendy integrace romské komunity tak, aby bylo možné provést zpětnou kontrolu výkonu agendy.
Součástí dokumentace agendy jsou zejména:

- záznamy, dopisy, zápisy apod., dokládající spolupráci s obcemi, nevládními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi;
- dokumentace dokládající realizaci seminářů, školení či konferencí (programy, texty pozvánek, prezenční listiny, zápisy z těchto akcí apod.);
- dokumentace dokládající metodické vedení a výměnu informací (plány porad, prezenční listiny, zápisy, e-mailová komunikace);
- záznamy dokládající zapojení do činnosti pracovních skupin či komisí;
- fotodokumentace, video či audio záznamy pokud je to s ohledem na povahu akce možné a vhodné
-

Dokumentace může být vedena v písemné i elektronické podobě. V případě elektronické podoby je nezbytné, aby byla vedena ve sdíleném elektronickém systému (např. systém spisové služby).

Spisová dokumentace může být vedena tematicky (např. školení, semináře a konference; porady; spolupráce s obcemi; spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi a dalšími institucemi; účast v komisích a skupinách atd.), ale vždy chronologicky. Na spisové dokumentaci musí být odpovídajícím způsobem uveden skartační/archivační znak a další náležitosti v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a spisovým řádem obce.

V případě záznamů, dopisů, zápisů musí být vždy zřejmé, kdy byla taková písemnost pořízena a kým.

V případě nutnosti ochrany utajovaných informací a z důvodu ochrany jiných informací, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti, se v případech stanovených zvláštním zákonem část písemností nebo záznamů uchovává odděleně.